

Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu

I. Wprowadzenie.

Art. 53 a ust. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 2190 j.t. z późn. zm.) nakłada na podmiot tworzący obowiązek dokonania oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Realizując ww. obowiązek ustawowy Rektor Uniwersytetu Opolskiego zobowiązany jest do dokonania przedmiotowej oceny.

Podstawą oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu jest „Raport o sytuacji ekonomiczno-finansowej za rok 2017 oraz prognoza 2018-2020”, przedłożony przez Dyrektora Generalnego USK w Opolu w dniu 30.05.2018 r., tj. zgodnie z terminem określonym w art. 53 a ust. 1 ustawy o działalności leczniczej.

Przedmiotowy raport został przygotowany na podstawie sprawozdania finansowego za rok 2017 i zawiera:

- 1) analizę sytuacji ekonomiczno-finansowej za 2017 r.,
- 2) prognozę sytuacji ekonomiczno-finansowej na kolejne trzy lata obrotowe wraz z opisem przyjętych założeń,
- 3) informacje o istotnych zdarzeniach mających wpływ na sytuację podmiotu.

Analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej za rok 2017 oraz prognoza sytuacji ekonomiczno-finansowej na lata 2018-2020, zostały dokonane na podstawie wskaźników ekonomiczno-finansowych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie wskaźników ekonomiczno-finansowych niezbędnych do sporządzenia analizy oraz prognozy sytuacji finansowej samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 832).

W analizie wykorzystano następujące wskaźniki: zyskowności (zyskowności netto, zyskowności działalności operacyjnej, zyskowności aktywów), płynności (bieżącej płynności, szybkiej płynności), efektywności (rotacji należności, rotacji zobowiązań i zadłużenia) oraz zadłużenia (zadłużenia aktywów i wypłacalności).

II. Ocena.

Założenia wstępne.

Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu została przeprowadzona w oparciu o przedłożony przez Dyrektora Generalnego „Raport o sytuacji ekonomiczno-finansowej za rok 2017 oraz prognoza 2018-2020”.

W przedmiotowej ocenie uwzględniono również dostępne dane za rok 2018 tj.: „*Wstępną informację o wyniku finansowym wraz z wykonaniem kontraktu za okres I-XII 2018 r.*” oraz „*Sprawozdanie z realizacji planu finansowego za rok 2018*”.

Ponadto, w ocenie sytuacji ekonomiczno-finansowej Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu wzięto pod uwagę wyniki audytu przeprowadzonego w okresie od listopada 2018 r. do lutego 2019 r. przez Zakład Usług Konsultingowych Know How Sp. z o. o. ul. Dubois 27/634, 71-610 Szczecin.

Analiza wskaźnikowa została przeprowadzona zgodnie z wytycznymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie wskaźników ekonomiczno-finansowych niezbędnych do sporządzenia analizy oraz prognozy sytuacji finansowej samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 832). Dokonując oceny przeanalizowano wskaźniki: zyskowności (zyskowności netto, zyskowności działalności operacyjnej, zyskowności aktywów), płynności (bieżącej płynności,

szybkiej płynności), efektywności (rotacji należności, rotacji zobowiązań i zadłużenia) oraz zadłużenia (zadłużenia aktywów i wypłacalności).

Ustalenia szczegółowe.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia, poszczególnym wskaźnikom wyszczególnionym w ww. rozporządzeniu przypisuje się oceny punktowe, według których podmiot może osiągnąć łącznie 70 pkt.

Wskaźniki finansowe osiągnięte przez Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Opolu w 2017 r. przedstawiają się następująco:

I.p.	Grupa wskaźników	Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika uzyskana w 2017 r. %	Liczba punktów osiągnięta w 2017 r. (po przeliczeniu wg wytycznych zawartych w rozporządzeniu MZ)	Maksymalna liczba punktów możliwa do osiągnięcia zgodnie z rozporządzeniem MZ
1	Wskaźniki zyskowności	1) wskaźnik zyskowności netto (%)	-1,52 %	0	5
		2) wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%)	- 1,60 %	0	5
		3) wskaźnik zyskowności aktywów (%)	- 2,92 %	0	5
Razem:				0	15
2	Wskaźniki płynności	1) wskaźnik bieżącej płynności	0,88	4	12
		2) wskaźnik szybkiej płynności	0,77	8	13
Razem:				12	25
3	Wskaźniki efektywności	1) wskaźnik rotacji należności (w dniach)	36,88 dni	3	3
		2) wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach)	24,02 dni	7	7
Razem:				10	10
4	Wskaźniki zadłużenia	1) wskaźnik zadłużenia aktywów (%)	50,18%	8	10
		2) wskaźnik wypłacalności	1,91	6	10
Razem:				14	20
Łączna wartość punktów:				36	70

Wskaźniki zyskowności określają zdolność podmiotu do generowania zysków, a zatem ekonomiczną efektywność działalności. Dodatkowo wartości wskaźników informują o racjonalnym gospodarowaniu, gdzie przychody podmiotu przewyższają koszty.

Wskaźnik zyskowności netto (%) pokazuje jaką część przychodów stanowi odnotowany zysk lub strata. W ten sposób jest określona efektywność gospodarki finansowej w odniesieniu do relacji przychody ogółem – koszty ogółem podmiotu.

Wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%) określa ekonomiczną efektywność działania podmiotu, z uwzględnieniem działalności podstawowej oraz pozostałej działalności operacyjnej.

Wskaźnik zyskowności aktywów (%) informuje o wielkości zysku lub straty przypadającej na jednostkę wartości zaangażowanych w podmiocie aktywów, czyli wyznacza on ogólną zdolność aktywów podmiotu do generowania zysku.

Wszystkie wskaźniki zyskowności w 2017 roku osiągnęły wartości ujemne, co w przeliczeniu dokonany zgodnie z wytycznymi ww. rozporządzenia jest równoznaczne z osiągnięciem łącznie 0 pkt na 15 pkt możliwych do uzyskania. Wartość ujemna wskaźników zyskowności oznacza, że Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Opolu w 2017 roku nie generował zysków.

Wskaźniki płynności określają zdolność podmiotu do terminowego regulowania zaciągniętych zobowiązań krótkoterminowych. Jeżeli poziom wskaźników obniża się, to występuje ryzyko utraty przez podmiot zdolności do terminowego regulowania zobowiązań. W przypadku gdy wskaźniki są zbyt wysokie, może to świadczyć o nieefektywnym gospodarowaniu posiadanymi środkami obrotowymi, takimi jak zapasy, należności lub środki finansowe.

Wskaźnik bieżącej płynności określa zdolność podmiotu do spłaty zobowiązań krótkoterminowych poprzez upłynnienie wszystkich środków obrotowych.

Wskaźnik szybkiej płynności określa zdolność podmiotu do spłacania zobowiązań krótkoterminowych najbardziej płynnymi aktywami, tj. krótkoterminowymi należnościami i aktywami finansowymi.

Z powyższej tabeli wynika, że w 2017 roku wskaźniki płynności osiągnęły następujące wartości: wskaźnik bieżącej płynności 0,88 co odpowiada 4 pkt na 12 pkt możliwych do osiągnięcia oraz wskaźnik szybkiej płynności 0,77 co odpowiada 8 pkt na 13 pkt możliwych do osiągnięcia.

Przyjmuje się, że optymalne wartości dla tego rodzaju wskaźników wynoszą 1,0 a zatem wskaźniki płynności w 2017 r. roku osiągnęły wartości niższe niż optymalne dla tego rodzaju wskaźników, co wskazywać może na nie posiadanie wystarczających zasobów gotówkowych do regulowania bieżących zobowiązań.

Kolejną istotną grupę wskaźników stanowią wskaźniki efektywności, do których zaliczamy: wskaźnik rotacji należności (w dniach) oraz wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach).

Wskaźnik rotacji należności (w dniach) określa długość cyklu oczekiwania podmiotu na uzyskanie należności za świadczone usługi. Im wyższy poziom wskaźnika, tym podmiot ma większe trudności ze ściąganiem swoich należności, co może obniżyć zdolność do terminowego regulowania zobowiązań.

Wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach) określa okres, jaki jest potrzebny podmiotowi do spłacenia swoich zobowiązań krótkoterminowych. Zbyt wysoka wartość wskaźnika może świadczyć o trudnościach podmiotu w regulowaniu swoich bieżących zobowiązań.

Wskaźniki efektywności osiągnęły w 2017 roku prawidłowe wartości, co pozwoliło na uzyskanie maksymalnej liczby punktów tj. wskaźnik rotacji należności: 3 pkt na 3 pkt możliwe do osiągnięcia oraz wskaźnik rotacji zobowiązań: 7 pkt na 7 pkt możliwych do uzyskania. Oznacza to, że Szpital w 2017 roku nie miał problemów ze ściąganiem swoich zobowiązań oraz że nie posiadał trudności w regulowaniu bieżących zobowiązań.

Wskaźniki zadłużenia stanowią kolejną grupę ważnych wskaźników ekonomicznych, do których zaliczamy: wskaźnik zadłużenia aktywów (%) oraz wskaźnik wypłacalności.

Wskaźnik zadłużenia aktywów (%) informuje o stopniu finansowania aktywów kapitałami obcymi. Zbyt wysoka wartość wskaźnika podważa wiarygodność finansową podmiotu.

Wskaźnik wypłacalności określa wielkość funduszy obcych przypadającą na jednostkę funduszu własnego. Wysoka wartość wskaźnika wskazuje na możliwość utraty zdolności do regulowania przez podmiot zobowiązań.

Wskaźniki zadłużenia w 2017 roku osiągnęły wartości prawidłowe dla tego rodzaju wskaźników tj. uzyskując tym samym 8 pkt. na 10 pkt. (wskaźnik zadłużenia aktywów) oraz 6 pkt na 10 pkt (wskaźnik wypłacalności), co świadczy o braku problemów z nadmiernym zadłużeniem jednostki oraz posiadaniu przez USK w Opolu odpowiednich środków do spłaty bieżących zobowiązań.

Podsumowując należy stwierdzić, że w 2017 roku Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Opolu na możliwych do uzyskania 70 punktów osiągnął 36 pkt (51,43 % punktacji możliwej do osiągnięcia). Najmniej punktów uzyskano łącznie w zakresie wskaźników zyskowności

(0/15), z kolei wskaźniki płynności kształtowały się na poziomie niższym, niż jest zalecane. Najwięcej punktów wypracowały łącznie wskaźniki efektywności (10/10), natomiast wskaźniki zadłużenia kształtowały się na poziomie prawidłowym.

Analizując dane z rachunku zysków i strat przedstawione przedmiotowym Raporcie należy stwierdzić, że USK w Opolu w 2016 roku osiągnął stratę netto w wysokości - 5 039 775,51 zł, zaś w 2017 roku nastąpiła nieznaczna poprawa sytuacji a strata netto wyniosła - 2 868 94883 zł,

W prognozie przedstawionej w przedmiotowym Raporcie założono utrzymanie stabilności ekonomiczno-finansowej przy osiągnięciu 70 tys. zysku w roku 2018 r., 107 tys. zł w roku 2019 i 116 tys. w roku 2020 oraz kontynuacji szerokiego wachlarzu inwestycji, w tym współfinansowanych ze środków funduszy europejskich.

Na podstawie danych zawartych we „Wstępnej informacji o wyniku finansowym wraz z wykonaniem kontraktu za okres I-XII 2018 r.” oraz „Sprawozdaniu z realizacji planu finansowego za rok 2018” należy stwierdzić, że Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Opolu w roku 2018 nie osiągnął założonego w Raporcie zysku w wysokości 70 tys. złotych, gdyż poniósł stratę w wysokości - 5 743 001,08 zł. Zgodnie z przedłożonym planem finansowym na rok 2019 szacuje się osiągnięcie straty finansowej w wysokości - 5 500 000,00 zł, a nie zaś zysku w wysokości 116 tys. Zł (jak wskazano w Raporcie).

Z uwagi na powyższe, również prognozowane w Raporcie na kolejne lata wartości ww. wskaźników ekonomicznych najprawdopodobniej nie zostaną osiągnięte na planowanym poziomie czyli: 40 pkt - w 2018 r., 43 pkt – w 2019 r. i 45 pkt w 2020 r.

Wnioski wynikające z przeprowadzonego audytu działalności, które wzięto pod uwagę dokonując oceny sytuacji ekonomiczno - finansowej Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu:

- 1) wartość majątku szpitala w stosunku do roku 2016 wzrosła, z uwagi na wysokie nakłady inwestycyjne, poniesione w szczególności w roku 2017,
- 2) suma bilansowa w stosunku do roku 2016 wzrosła, ze względu na wzrost majątku (aktywa) wynikający z regularnie przeprowadzanego procesu inwestycyjnego oraz odtworzeniowego,
- 3) wartość kapitału własnego uległa zmniejszeniu w stosunku do roku 2016, z uwagi na odnotowywaną z roku na rok ujemną wartość pozycji zysk strata netto, która pogłębia ujemną wartość pozycji zysk strata z lat ubiegłych,
- 4) wartość zobowiązań krótkoterminowych wzrosła w stosunku do 2016 roku,
- 5) zobowiązania przeterminowane nie występowały w 2016 roku w strukturze zobowiązań,
- 6) zobowiązania długoterminowe w stosunku do roku 2016 wzrosły, z uwagi na zaciągnięcie pożyczki w celu przeprowadzenia zadania inwestycyjnego,
- 7) rozliczenia międzyokresowe (przychodów) wzrosły w stosunku do roku 2016, co wskazuje na zdolność jednostki do pozyskiwania niezbędnego kapitału z zewnątrz,
- 8) wartość przychodów netto ze sprzedaży w stosunku do roku 2016 wzrosła, co należy ocenić pozytywnie,
- 9) wartość kosztów operacyjnych wzrosła, w stosunku do roku 2016, przy czym największą część kosztów operacyjnych stanowiły koszty wynagrodzeń oraz koszty zużycia materiałów i energii,
- 10) wynik na działalności podstawowej, po wyłączeniu kosztów amortyzacji osiągnął w roku 2017 wartość dodatnią (ale oscylującą w granicach 0 zł),
- 11) wynik na działalności operacyjnej, podobnie jak w roku 2016, utrzymywał się na ujemnym poziomie,
- 12) wartość pozostałych przychodów operacyjnych, wzrosła w stosunku do roku 2016, ze względu na m.in. wyższe odpisy z tytułu otrzymywanych dotacji,
- 13) wartość pozostałych kosztów operacyjnych w stosunku do roku 2016 osiągnęła zbliżone wartości,
- 14) wynik netto podobnie jak w roku 2016 utrzymywał się na ujemnym poziomie,
- 15) na wydatki związane z inwestycjami oraz odtworzeniem majątku USK w Opolu w latach 2016-2017 przeznaczył łącznie około 25 mln zł (dzięki m.in. względnie

wysokiemu stanowi środków pieniężnych (rok 2016), zaciągnięciu kredytu obrotowego na sfinansowanie poszczególnych zadań inwestycyjnych oraz otrzymywaniu dotacji),
16) w 2017 roku na jedną złotówkę zaangażowaną w aktywa USK w Opolu generował stratę w wysokości 5 gr.

Z przeprowadzonego, przez Zakładu Usług Konsultingowych Know How Sp. z o. o., audytu działalności Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu wynika, że na chwilę obecną działalność Szpitala nie jest zagrożona bankrutwem. Niemniej jednak, Szpital ma trudności z uzyskaniem pełnej rentowności na wyniku netto oraz działalności operacyjnej, z uwagi na przede wszystkim zbyt wysokie koszty działalności podstawowej w stosunku do sprzedaży. Również zasoby gotówkowe, jakimi dysponuje Szpital, są niewystarczające do efektywnego i płynnego funkcjonowania.

Ponadto, w Szpitalu występują takie obszary działalności, które należałoby poprawić, dzięki czemu możliwe będzie podniesienie jakości świadczonych usług, zwiększenie jego wydajności oraz efektywności działania, co w efekcie pozwoli na osiągnięcie zadowalających wyników finansowych oraz zwiększy bezpieczeństwo funkcjonowania i szanse rozwojowe Szpitala. Dalsza działalność Szpitala, bez wprowadzenia działań naprawczych, będzie nieefektywna, co przełoży się generowanie nadmiernych kosztów, niespójnych z optymalną działalnością, które bezpośrednio wpłyną na pogarszanie się jej sytuacji finansowej.

Biorąc powyższe pod uwagę, w ocenie organu tworzącego, konieczne jest wprowadzenie działań naprawczych mających na celu poprawę i stabilizację sytuacji ekonomiczno-finansowej Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego. W tym celu należy zobowiązać Dyrektora Generalnego do opracowania działań dotyczących wszystkich obszarów działalności, które wymagają wprowadzenia zmian restrukturyzacyjnych, których celem będzie zapewnienie przyszłego, trwałego i efektywnego funkcjonowania Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu.